

برنامه تا آسمان

اسماء و صفات الهی ۲۷

رزاقیت خداوند ۸

آیت الله علی رضایی تهرانی

۱۴۰۲/۰۲/۱۰ مقارن با ۱۴۴۴/۱۰/۰۹ هجری قمری

(مجری)

الآن در خدمت حاج آقای رضایی هستیم، عرض خوش آمد و تشکر از حضور حضرتعالی.

(استاد)

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»، من هم عرض سلام دارم خدمت حضرتعالی و همه بینندگان ثابت قدم این برنامه، امیدوارم ان شاء الله نماز اول وقت همه مورد قبول درگاه الهی قرار گرفته باشد.

(مجری)

ان شاء الله، خیلی خوش آمدید، ممنونم از حضور شما. شما که روزهای یکشنبه پای گیرنده هایتان برنامه تا آسمان را انتخاب می کنید و بیننده هستید، چند جلسه است، نزدیک دو ماه است که حاج آقا در مورد صفت رزاقیت حضرت حق صحبت می کنند و عوامل مختلفی که باعث گشایش روزی می شود را در طی جلسات گذشته برایمان گفتند و اگر بخواهم یک جمله به عنوان جمله خاص از این مطالب خدمت شما عرض کنم، این است که بهترین روزی برای انسان روزی ای است که روزی کفاف نامیده می شود. یعنی در حدی که انسان محتاج به دیگران نباشد و به اندازه هزینه کرد خودش هم بتواند درآمدی داشته باشد و استفاده کند و از آن مهم تر که روزی حلال به دست انسان برسد ان شاء الله.

اما ادامه بحثمان را امروز خدمت حاج آقا خواهیم داشت، ضمن اینکه عواملی را که باعث کاهش روزی می شود را حاج آقا برایمان خواهند گفت و چند سوال دیگر. اما اجازه بدهید از این سوال شروع کنم که آیا دعا در گسترش روزی نقشی دارد؟ در چه صورتی دعای انسان در این مورد مستجاب نمی شود؟

(استاد)

بله، دعا در گسترش روزی انسان بسیار نقش دارد، خدای متعال به ما امر کرد و فرمود: «وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ»، اصلاً از فضل الهی سوال کنید و از ائمه (علیهم السلام) روایت شده است که فرمودند هر انسانی یک روزی مقدر دارد اما یک روزی ای هم دارد که اگر دعا کند به او می رسد و اگر دعا نکند به او نمی رسد. پس دعا در گسترش روزی نقش دارد و اصولاً خدای متعال فرمود: «قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ»، اگر دعا نباشد، خدا اصلاً به انسان توجه نمی کند، چه در شفای مریض، چه در گسترش روزی، چه در برآورده شدن حوائج، فرقی نمی کند، باید انسان اهل دعا باشد. در روایت داریم «كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلًا دَعَاءَ ٣»، علی بن ابیطالب (علیه السلام) انسانی بود که زبانش از دعا نمی افتاد و بسیار اهل دعا بود. در آن حدیث قدسی هم داشتیم که خدای متعال به حضرت موسی (علیه السلام) فرمود که حتی نمک غذایت را هم از من بخواه، یعنی تو اهل دعا و خواستن باش در کوچک و بزرگ. دعاهای فراوانی از اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) در مورد روزی نقل شده است که ما به بعضی اشاره می کنیم. معاویه بن عمار که از بهترین اصحاب امام صادق (علیه السلام) بود، نقل می کند که من از امام صادق (علیه السلام) خواستم برای رزق دعایی به من بیاموزد، حضرت این دعا را به من آموخت و من برای زیاد شدن رزق و روزی چیزی بهتر از این دعا ندیدم. این دعا را مرحوم کلینی در کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۰ نقل کرده است.

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ الْحَلَالِ الطَّيِّبِ»، خدایا از فضلت روزی من کن، روزی ای که گشاده باشد، حلال

باشد، پاک باشد.

«رِزْقًا وَسِعًا حَلَالًا لَطِيبًا بَلَاءًا غَالِدُنِيًّا وَالْآخِرَةَ صَبَابًا صَبَابًا»، این روزی حلال و طیب هم دست من را در دنیا بگیرد، هم دست من را در آخرت بگیرد و این روزی بر من چونان بارانی که می‌ریزد و فراوان می‌ریزد، ببارد، «صَبَابًا صَبَابًا».

«هَنِيئًا مَرِيئًا مِنْ غَيْرِ كَدٍّ وَلَا مِنْ مِّنْ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ»، این روزی ای که به من می‌دهی گوارای من باشد و این روزی ای که به من می‌دهی من را به اذیت نیفکند و منت احدی را بر سر من نگذارد.

«إِلَّا سَعَةً مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ فَإِنَّكَ قُلْتَ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَمِنْ فَضْلِكَ أَسْأَلُ وَمِنْ عَطِيَّتِكَ أَسْأَلُ وَمِنْ يَدِكَ الْمَلِيءِ أَسْأَلُ»، خدایا من فقط از دست تو می‌خواهم و از دست دیگری نمی‌خواهم. خب کل دعا دو سطر بیشتر نبود که ما خواندیم.

(مجری)

من خواهش می‌کنم یک بار دیگر آدرسش را بفرمایید یا اگر بخواهند در فضای اینترنت جستجو کنند با چه عنوانی دعا را جستجو کنند.

(استاد)

بزنند دعای امام صادق (علیه السلام) به معاویه بن عمار، ضمناً ما در پلتفرم ای‌تا یک کانالی داریم که تمام اینها را در آن بارگذاری می‌کنیم و آدرس را خدمت رفقا ان‌شاءالله ارائه خواهیم کرد. می‌گوییم که ان‌شاءالله زیرنویس کنند، همه این دعاها و همه این عوامل گشایش و تنگی روزی را آنجا بارگذاری می‌کنیم، چه اینکه همین برنامه تا آسمان آنجا بازپخش خواهد شد.

خب، آن دعای مشهور، دعای دوم که همه ما هم بلد هستیم، گفتند که در سجده آخر نماز بخوانید، روایت هم از امام باقر (علیه السلام) به زید شهام است.

«يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ ارْزُقْنِي وَارْزُقْ عِيَالِي مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ فَإِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۴».

این از دعاهای رزق است و به ما گفتند که در دعای آخر نماز بخوانید، علمای ما می‌خواندند.

دعای دیگر، باز دعای امام صادق (علیه السلام) است، ابوبصیر نقل می‌کند، می‌گوید که من تنگدست شدم، برای گسترش روزی به امام صادق (علیه السلام) رو زدم، حضرت هم این دعا را به من آموختند و از وقتی این دعا را خواندم، دیگر هیچ تنگدستی سراغ من نیامد. دعا هم دعای سبک و آسانی است.

«يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ وَيَا خَيْرَ مَسْئُولٍ وَيَا أَوْسَعَ مَنْ أَعْطَى وَيَا خَيْرَ مُرْتَجَى ارْزُقْنِي وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ وَسَبِّبْ لِي رِزْقًا مِنْ قِبَلِكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۵».

دو سطر بیشتر نیست که حالا هم من خواندم، هم در برنامه وجود دارد، عزیزی می‌تواند بشنود و یادداشت کند.

آن دعای مشهور هم هست که ما بعد از نماز عشاء آن دعا را می‌خوانیم و مرحوم آقای شیخ عباس قمی فرمودند که این دعا از دعاهایی است که در رزق خیلی نقش دارد.

«اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَيْسَ لِي عِلْمٌ بِمَوْضِعِ رِزْقِي وَإِنَّمَا أَطْلُبُهُ بِمَخْطَرَاتٍ مَخْطَرَةٍ عَلَى قَلْبِي»، خدایا من نمی‌دانم روزی‌ام کجاست، در مفاتیح، در تعقیبات نماز عشاء این دعا وارد شده است.

دعای دیگر از رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) که این هم دو سطر یا یک سطر از امام صادق (علیه السلام) این دعا آمده است. این دعا دستورش این است، دو ماه پشت سر هم فرمود امام صادق (علیه السلام) که می‌شود ۶۰ روز، اگر انسان روزی ۴۰۰ بار این دعا را بخواند، گنجی از مال یا گنجی از علم به او می‌رسد، یک سطر هم بیشتر نیست. «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، مِنْ جَمِيعِ ظُلْمِي وَجُرْمِي وَإِسْرَافِي عَلَى نَفْسِي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ».

این استغفار، استغفار کبیر هم هست که مرحوم آقای قاضی بر آن تأکید داشتند، یک بار دیگر می‌خوانم، دو ماه پشت سر هم، روزی ۴۰۰ مرتبه، اگر بین الطلوعین گفته بشود، البته بهتر است: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْحَيُّ

الْقَيُّومُ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، مِنْ جَمِيعِ ظَلَمِي وَجُرْمِي وَإِسْرَافِي عَلَى نَفْسِي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ».

ما می دانیم ذکر شریف استغفار خود یک ذکر است که ذکر فوق تخصصی روزی است که انسان اگر بر استغفار تأکید کند. اصلاً در روایات از اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) سوال کردند که عند استبطاء الرزق ما چه کار کنیم؟

استبطاء یعنی احساس می کنیم روزی مان دارد تنگ می شود، خدا دارد بر ما تنگ می گیرد، روایات می گوید که ذکر شریف استغفار را زیاد بگو، زیاد بگو: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ». این هم ذکر استغفار بود، منتها با یک دستور خاص، ۶۰ روز، هر روز ۴۰۰ مرتبه این استغفار کبیر گفته شود و اما اینکه شما گفتید اگر دعا کردیم و مستجاب نشد، چه دلیلی دارد که دعای من مستجاب نمی شود؟

(مجری)

ببخشید این را پرسیدم چون خیلی ها این سوال در ذهنشان است که می گویند ما دعاهای مختلف، اذکار مختلف را می گوئیم اما همچنان مشکل روزی داریم.

(استاد)

ببینید چند عامل در روایات ما برای این مطلب گفته شده است.

عامل اول گناه است، ما در دعای کمال می خوانیم که خدایا من به تو پناه می برم از گناهایی که «تَحْبِسُ الدُّعَاءَ»، جلوی استجاب دعا را می گیرد.

(مجری)

دعای من به آسمان نمی رود.

(استاد)

نمی رود، طرف اهل چت با نامحرم است، مدام یا الله می گوید، خب دست از این گناهت بردار. اهل ارتباط با نامحرم به صورت نامشروع است نعوذ بالله یا نه، زبانش دست خودش نیست، هر جا می نشیند غیبت می کند که «الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزَّنَاءِ»، خب بعد هم مدام دعا می کند که خدایا من مال بده، به من روزی بده، احیاناً بچه ندارد، به من بچه بده.

خدای متعال می گوید که تو حرف من را گوش کن، تا من هم حرف تو را گوش بدهم، یعنی چه؟

گناهان می تواند دعای من را محبوس کند، خب دعا بالا نمی رود. یکی از بخش هایی که ما دعا می کنیم دعا برای روزی است، خب طبیعی است مطلق دعا که بالا نرفت، دعا برای روزی هم بالا نمی رود.

دوم، من دعا بکنم اما این دعای من بدون پشتوانه عملی باشد، این روایت را قبلاً در همین برنامه خواندیم،

اهل بیت (علیهم السلام) فرمودند که «مَنْ وَجَدَ مَاءً وَتُرَابًا تَرَفَّأَ بَعْدَهُ اللَّهُ ۷»، یا «فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ»، اگر کسی خدا

در اختیارش آب گذاشته، زمین هم گذاشته است، یک ملتی، یک امتی، یک قبیله ای، یک فامیلی، یک روستایی،

یک شهری ولی در عین حال تنگدست است و فقیر است، فرمود این چنین کسی از رحمت الهی به دور است.

مرحوم امام اول انقلاب فرمودند خراسان برای کشاورزی ایران را بس است. اگر انسان درست با این شرایط جدید

آبیاری، با این شرایط جدید کشاورزی بتواند درست عمل کند، آب را مدیریت کند، زمین را مدیریت کند.

خب ببینید، این روایت که آب و زمین گفته است، خب شغل در آن زمان کشاورزی بوده است، حالا من مغازه ای

دارم، درست از آن درآمد کسب نمی کنم، وسیله ای دارم، درست از آن وسیله درآمدزایی نمی کنم. الان دولت دارد

اصرار می کند که خانه های خالی را به مستأجر بدهید، منصفانه هم بدهید، ما چند ده هزار، چند صد هزار خانه

خالی در کشور داریم. خب ببینید اینها باعث می شود که دعای من برای گسترش روزی مستجاب نشود، من وسیله گسترش روزی را دارم.

پس این گسترش روزی یک نکته است که من دعا می کنم اما این دعا بالا نمی رود. خدا فرموده است من به تو

دادم، خودت عمل نکردی.

دیگر از اموری که باعث می شود دعای من مستجاب نشود این است که من الحاح در دعا نداشته باشم، الحاح

یعنی اصرار، خدای متعال دوست دارد من از دعا کردن خسته نشوم، اصلاً خدای متعال این صدای من را دوست

دارد. یک بار، دو بار، سه بار دعا می‌کنم، دست برمی‌دارم، می‌گفت سه چهار بار حرم رفته‌ام، روزی‌ام زیاد نشده است، دیگر حرم نمی‌روم، خب این سنت اسلامی نیست. خدای متعال الحاح و اصرار در دعا را دوست دارد. دعای من مستجاب نشده است چون من الحاح در دعا نداشته‌ام.

مورد آخر اخلاص در دعا است، فرمود: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ»^۸، فقط از من بخواه، نصف نگاهت به حساب بانکی‌ات است، نصف نگاهت به یارانه‌ات است، نصف نگاهت به جیب مادرت است، نصف نگاهت به جیب پدرت است، بعد هم یک «اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي رِزْقًا حَلَالًا وَوَسْعًا»، هم می‌گویی در کنارش، این اخلاص در دعا نیست. خب، طبیعی است اگر انسان در دعا اخلاص نداشته باشد، دعایش مستجاب هم نمی‌شود.

(مجری)

خیلی متشکرم، بخش اول را با حاج آقا صحبت کردیم و در مورد دعاهایی که در افزایش و گسترش روزی نقش دارند برایمان صحبت کردند، برویم یک بخشی را ببینیم، فزاهایی از آیات وحی را با هم مرور می‌کنیم و برمی‌گردیم ادامه صحبت‌ها و سوالات در مورد صفت رزاقیت حضرت حق.

(تیزر)

«وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَا تَوَّابُونَ ﴿۲۵﴾
أُولَٰئِكَ يَرْوُونَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿۲۶﴾»

اما کسانی که در قلب‌هایشان بیماری نفهمی است، همواره پلیدی بر پلیدی‌شان می‌افزاید و در حال کفر از دنیا خواهند رفت.

آیا آن‌ها نمی‌بینند که هر سال یک بار یا دو بار آزمایش می‌شوند؟
با این وجود باز توبه نمی‌کنند و پندی نمی‌گیرند.

سوره مبارکه توبه. (پایان تیزر)

(مجری)

خدمت شما عزیزان هستیم و بحث صفت رزاقیت حضرت حق که خیلی هم مورد سوال و ابتلای خیلی‌ها است، همه ما در این باره سوال داریم که خب تلاش می‌کنیم و از خدا روزی حلال هم می‌خواهیم اما شرایط به گونه‌ای هست که گاهی وقت‌ها محقق نمی‌شود. اما نکاتی که حاج آقا فرمودند، مثلاً دعاهایی که فرمودند در این باره کارگشا و راهگشا است، ان‌شاءالله همه‌مان نتیجه می‌گیریم. یک سوال دیگر می‌خواهم بپرسم، حاج آقا اگر خداوند لطف کرد و روزی گسترش یافت چگونه باید شکرگزار باشیم؟

(استاد)

بله، یک نکته‌ای را من در ارتباط با آن سوال قبلی عرض بکنم، در بحث دعا، ببینید ما می‌دانیم از نظر تاریخی حضرت امام جواد (علیه السلام) داماد مأمون شدند و این با اصرار خود مأمون صورت گرفت.

(مجری)

در واقع اجبار مأمون.

(استاد)

به یک معنا اجبار مأمون، البته یک دختر هم مأمون به خود امام رضا (علیه السلام) داده است و به نظر می‌رسد این توطئه‌ای باشد چون دوست داشت از این دو دختری که به این پدر و پسر داده است، فرزند پسری به دنیا بیاید و چون مأمون شیعه بود، بتواند امامت را در نسل خودش ادامه‌دار ببیند، یعنی دین و دنیا را به یک معنا یک‌جا داشته باشد.

در این ازدواج امام جواد (علیه السلام) به مأمون نامه‌ای نوشتند، نامه، خیلی نامه شیرینی است، این نامه بخشی‌اش مربوط به بحث ما می‌شود که من الآن این را قرائت می‌کنم.

امام (علیه السلام) نوشتند که «أَنَّ لِكُلِّ زَوْجَةٍ صِدَاقًا مِنْ مَالِ زَوْجِهَا»^۹، هر خانمی در مال شوهرش مهریه‌ای دارد، «وَقَدْ جَعَلَ اللَّهُ أَمْوَالَنَا فِي الْآخِرَةِ مَوْجَلَةً مَذْخُورَةً هُنَاكَ»، اموال ما اهل بیت (علیهم السلام) برایمان کنز شده است،

گنج نهاده شده است، آخرت به ما داده شده است، این جا داده نمی شود. فرمود که «كَمَا جَعَلَ أَمْوَالَكُمْ مَعْجَلَةً فِي الدُّنْيَا وَكَثْرَهَا هُنَا»، مال شما را این جا به شما داده است، مال ما برای آخرت مانده است. حالا من می خواهم به دختر تو مهریه بدهم، یک مهریه معنوی می دهم. «وَقَدْ أَهْرَتْ ابْنَتَكَ الْوَسَائِلَ إِلَى الْمَسَائِلِ»، من یک کتاب و دفترچه به دختر تو می دهم که اسم این دفترچه است الوسائل الى المسائل، یعنی راهها و وسیلهها به سوی آرزوها و به سوی مطلوبها. چطور ما بتوانیم، با چه راهی به آرزوی خودمان برسیم. حالا این الوسائل الى المسائل ده تا مناجات است که این مناجاتها را پدرم موسی بن جعفر (علیه السلام) به من داد، او از پدرش امام صادق (علیه السلام) گرفت، او از پدرش امام باقر (علیه السلام)، او از امام زین العابدین (علیه السلام)، او از امام حسین (علیه السلام)، او از امام حسن (علیه السلام)، او از امیرالمومنین (علیه السلام)، او از رسول خدا (صلی الله علیه و آله)، رسول خدا (صلی الله علیه و آله) از جبرئیل، جبرئیل از خدای متعال، ۱۰ تا مناجات است، پس حدیث به یک معنا حدیث قدسی است. یعنی کلام، کلام خدای متعال است.

از مناجات بالاستخاره، طلب خیر، مناجات بالاستقاله، طلب مغفرت، مناجات بالسفر، سفر می خواهی بروی، چطور با خدا مناجات کن. بعد چهارمی می آید، مناجات بالطلب الرزق، مناجات طلب رزق، از بهترین مناجاتها است.

«اللَّهُمَّ ارْسِلْ عَلَيَّ سِبْجَانَ رِزْقِكَ مِدْرَارًا وَأَمْطِرْ عَلَيَّ سَحَابًا إِفْضَالَكَ غِزَارًا وَأَدِرْ غَيْثَ نَيْلِكَ إِلَيَّ سِجَالًا»، از بهترین دعاها طلب رزق است، در کتاب بحار الانوار، جلد ۹۴، صفحه ۱۱۶، این مناجات آمده است. از این مناجات هم بخشی اش را مرحوم آقای شیخ عباس قمی در ملحقات مفاتیح دارد و ذکر کرده است. این مناجاتهای ۱۰ گانه که الوسائل الى المسائل است، بسیار مناجاتهای مطلوبی است، روایت بسیار معتبر است. سفر می خواهی بروی، مناجات للسفرش را بخوان، گنجهکاری مناجات بالاستقاله را بخوان، روزی بر تو تنگ شده است، مناجات للطلب الرزقش را بخوان، مثل دعای بیست و نهم صحیفه سجادیه، وقتی امام سجاد (علیه السلام) روزی بر او تنگ می شد، آن دعا را می خواند، خب ما هم آن دعا را بخوانیم.

کرونا آمد، مقام معظم رهبری فرمودند که مردم همه بردارند و دعای هفتم صحیفه سجادیه را بخوانند. مناجات بالاستعاذه، از چیزی می خواهی پناه ببری. مناجات بالطلب الحج، الآن حج نزدیک شد، حاجیها دارند آماده می شوند، حج از خدا می خواهی، این دعا را بخوان.

پس یکی از دعاها دعای الوسائل الى المسائل امام جواد (علیه السلام) است که حدیث، حدیث قدسی است، آدرسش را دادیم، خود مناجات هم ان شاء الله خدمت عزیزان عرضه می کنیم. سراغ سوال حضرتعالی بیایم که اگر خدای متعال لطف کرد و روزی وسعت یافت، ما چگونه باید شکر گزار باشیم؟ ببینید، قاعده کلی شکر چه بود؟

شکر معنی اش این بود که من هر نعمتی را در آن مسیری که خدای متعال فرموده است، در همان مسیر مصرف کنم. خدا به من چشم داده است، زیباییهای آسمان و زمین را ببینم.

آسمان را ببینم، بگویم «مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ ۱۰»، خدایا تو این را باطل نیافریدی. چشم برای این نیست که من صفحه ناهنجار، فیلم ناهنجار ببینم، به ناموس مردم زل بزنم. گوش هم همینطور است، گوش برای این نیست که من ترانه و موسیقی گوش بدهم.

سراغ روزی گسترده می آیم، روزی گسترده شکر عملی اش این است، یک، من واجبات مالی ام را با این روزی ادا کنم. ببینید، بخشی از واجبات مالی، نفقات واجب است. من نمی توانم بر زن و بچه ام تنگ بگیرم. من نمی توانم خودم ثروتمند باشم، مادرم در مضیقه باشد، پدرم در مضیقه باشد. می دانید پدر و مادر در طبقه اولی هستند حتی در ارث، یعنی پدر و مادر واجب النفقه هستند. بچه بعد از ازدواج واجب النفقه پدر و مادر نیست اما پدر و مادر تا آخر عمر واجب النفقه بچه هستند.

پس، یک واجبات مالی ام را بدهم، نفقات واجبه، یکی اش زکات مال من است، یکی اش خمس مال من است که باید پردازم. کثیری خمس نمی دهند می گویند که ما مالیات می دهیم؛ مالیات هیچ ربطی به خمس ندارد. خمس

یک مقرری است که خدای متعال (مشخص کرده است)، «وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَاللِّرَسُولِ ۱۱».

دوم، اهل بیت (علیهم السلام) فرمودند که اگر خدای متعال به شما روزی گشاده ای داد. مثلاً عرض می کنم، پایان کار شغلی ات بود، حالا آخر سر آن هدیه طول شغلت را به تو دادند، یک صد میلیون، دوست میلیون دست آمد،

خدای متعال هم دوست دارد که تو هم یک گشایش جدید به خانواده‌ات بدهی، دوست دارد «أَنْ يَرَىٰ أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَىٰ عِيَالِكَ»، اثر نعمت را بر عیال تو ببیند.
سوم، فرمود «الَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ، لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُورِ» (۱۲).
امیرالمومنین (علیه السلام) فرمود تو در جامعه‌ای زندگی کنی، تا این‌جا خوردی، دیگری از گرسنگی دارد درد می‌کشد، تو انسان نیستی.

«رَحْسُكَ دَاءٌ أَنْ تَبَيْتَ بِيْطَنَةَ وَحَوْلَكَ أَكْبَادُ تَحْنُ إِلَى الْقَدِّ» (۱۳)

سعدی چه گفت؟

بنی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش ز یک پیکرند
چو عضوی به درد آورد روزگار
دگر عضوها را نماند قرار

اگر این نباشد، آدم نیست، در انسانیتش باید شک کرد. نکته‌ای که ما باید در آن تأکید کنیم این است که اگر خدای متعال در مورد ما گشاده‌دستی کرد، ما هم باید گشاده‌دستی کنیم و لذا گفتند که اگر این شکر عملی انجام نشد، هشدار و زنهار می‌دهیم که خدای متعال آن را از تو می‌گیرد.

روایت امام حسین (علیه السلام) است، «اعلموا أنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعْمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تَمْلُوا النِّعْمَ فَتَتَحَوَّلَ إِلَى غَيْرِكُمْ» (۱۴)، «نیاز مردم به شما این نعمت خدا است. این نیاز را برآورده نکردی، نعمت خدا تبدیل به نعمت می‌شود. با این دو چشم خودم دیدم، افرادی که را دنیا به آنها روی کرده است، به جای اینکه دستی بگیرند، دستی را که نگرفته بودند، بماند، فراموش کردند. زندگی آنها برگشته است، تا دیروز مردم دنبال او می‌آمدند چک ضمانتی از او بگیرند، حالا او دنبال دیگران است که چک ضمانتی از آنها بگیرد. پس شکر عملی گشایش نعمت این است که مثل خدای متعال گشاده‌دستی کنیم، بدون اسراف، گشاده‌دستی کنیم در راه‌هایی که خدای متعال دوست دارد. دین ما می‌گوید: «وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى» (۱۵)، آن دستی که می‌دهد، پیش خدا محبوب‌تر است از آن دستی که می‌گیرد.

(مجری)

متشکرم، اجازه بدهید یک بخشی را با هم ببینیم و برگردیم ادامه صحبت‌ها و سوالات را بررسی کنیم، سوالات شما هم به دستم رسیده است، تعدادش هم زیاد شده است که ان‌شاءالله مطرح می‌کنم.

(تیزر)

خطبه ۱۶۱ نهج البلاغه

بندگان خدا، شما را به ترسیدن از خدا و فرمانبرداری او سفارش می‌کنم که نجات فردا و مایه رهایی جاویدان است. خدا آنگونه که سزاوار بود شما را ترسانید و چنانکه شایسته بود امیدوارتان کرد و دنیا و بی‌اعتباری آن و نابودشدنی بودن و دگرگونی آن را برای شما تعریف کرد.
پس از آنچه در دنیا شما را به شگفتی و امید دارد، روی گردانید زیرا که مدت کوتاهی در آن اقامت دارید. دنیا به خشم خدا نزدیک‌ترین و از خشنودی خدا دورترین جایگاه است.
پس ای بندگان خدا از غم و اندوه و سرگرمی‌های دنیا چشم بگیرید، زیرا شما به جدایی و دگرگونی‌های امور دنیایی یقین دارید و چونان دوست مهربانی که نصیحت‌گر و کوشا برای نجات رفیقش تلاش کند، خویشتان را از دنیا دور نگه دارید و از آنچه بر گذشتگان شما رفت عبرت بگیرید.
(پایان تیزر)

(مجری)

تعداد سوالاتی که از طرف شما خدمت ما رسیده است، تعدادش زیاد شده است؛ از حاج آقا خواهش کردم خیلی کوتاه پاسخ بفرمایند که همه را بتوانم مطرح کنم.
از دیدگاه اسلام برای وسعت روزی چه مقدار پافشاری در دعا ممدوح است؟

(استاد)

هرچه بیشتر، بهتر، سرّ مطلب هم این است که اصل دعا ممدوح است، حالا این برای اصل دعا که ممدوح است، انسان باید بهانه پیدا کند. بهانه برای کسی است که حالا بچه‌داری اش دیر شده است، این مدام خدا را می‌خواند که به او بچه بدهد، خانه‌داری اش دیر شده است، مدام خدا را می‌خواند که به او خانه بدهد. یک کسی هم حالا روزی اش تنگ شده است، خدا را مدام می‌خواند؛ چون ما در دعا حد یقف نداریم، ما باید دعا کنیم، «عَلَيْنَا الدَّعَاءُ وَلَهُ الْإِسْتِجَابَةُ»، ما باید دعا کنیم، او بخواند یا نخواند، صلاح ما را در نظر می‌گیرد و عمل می‌کند.

(مجری)

آیا روزی گسترده شامل روزی حرام هم می‌شود، یا فقط روزی حلال؟

(استاد)

نه، شامل روزی حرام هم می‌شود، یعنی بستگی دارد که من چه آدمی هستم، الآن خدای متعال فرمود که اگر همه مردم کافر نمی‌شدند، ما برای دنیا طلبان روزی قرار می‌دادیم به گونه‌ای که سقف خانه‌هایشان از نقره باشد، «بَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُؤْتِيَهُمْ سُقُفًا مِنْ فِضَّةٍ ۗ۱۶»، ببینید کسانی که الآن ثروتمندند و دین ندارند، نصف روزی‌هایشان حرام است، اینها هم روزی است و خدا هم داده است اما روزی حرام برای انسان‌هایی است که اینها با خدا آشتی نیستند.

(مجری)

دعای کودک برای گسترش روزی تاثیر دارد؟

(استاد)

بسیار تاثیر دارد و لذا اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) یکی از رسم‌هایشان که ما انجام نمی‌دهیم این است که وقتی روزی بر آنها تنگ می‌شد یا وقتی که حاجتی داشتند، همه اهل خانه را صدا می‌کردند، همه وضو می‌گرفتند، دو رکعت نماز حاجت می‌خواندند، بعد پدر خانه می‌نشست برای روزی دعا می‌کرد یا برای حاجت دیگر و همه بچه‌ها، زن خانه، همه با هم آمین می‌گفتند؛ این دعای دسته‌جمعی می‌شد و روی آن دعایی که کودک با آن صفای نفس می‌کند به مراتب از دعای من بالغ که گنهکار هستم، اثرش پیش خدا بیشتر است.

(مجری)

آیا خدمت به والدین بخصوص اگر پیر باشند، در گشایش روزی تأثیری دارد؟

(استاد)

ببینید اصلاً بعضی از کارها است که اینها کائن کار دعا را می‌کند، مثل نگهداری والدین پیر، مستحضرید ما در جهان مدرن یک پدیده‌ای داریم به نام خانه سالمندان، خانه سالمندان ضرورت دارد، بالاخره باید باشد ولی نه برای پدر و مادری که فامیلی برای او باقی است. دین می‌گوید که پدر و مادر تاج سر هستند، اینها باید در خانه باشند ولو تو مجبور باشی که آنها را تر و خشک کنی، چرا؟

به‌خاطر اینکه نفس وجود آنها، برکات آسمانی را که یکی‌اش روزی است، می‌باراند، فقط هم روزی‌های مادی نیست، روزی‌های معنوی می‌بارد.

علامه طهرانی استاد ما فرمودند که وجود یکی از این پیرمردها یا پیرزن‌ها در خانه به اندازه هزار تا نماز شب کار می‌کند که من دارم پدر و مادرم را که همه وجودم از آنها است، تاج سر خود قرار می‌دهم و اداره می‌کنم، یقیناً چنین است، در روزی مادی و معنوی نقش دارد.

(مجری)

اگر هر چه دعا کردیم روزی ما گسترش پیدا نکرد و گسترده نشد، دست از دعا برداریم؟

(استاد)

نه، ولی به قضای الهی راضی باشیم، این دو مطلب با هم متفاوت است. من باید به قضای الهی راضی باشم ولی وظیفه‌ام دعا کردن است.

حافظ وظیفه تو دعا کردن است و بس در بند آن مباش که نشنید یا شنید

نشنید یعنی «إِسْتِجَابَ أَوْ لَمْ يَسْتَجِبْ»، شنیدن با گوش مراد نیست. من وظیفه‌ام دعا کردن است، حالا او بخواهد صلاح من را ببیند، استجاب بکند یا نکند.

قبلاً هم عرض کردیم استجاب شش یا هفت نوع است. خیلی وقت‌ها این‌جا مستجاب نمی‌شود، قیامت مستجاب می‌شود.

(مجری)

اینکه گفتند روزی را در نزد زیبارویان بجوی، یعنی چه؟

(استاد)

این روایت دارد، «اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه»^{۱۷}، روزی نیست، خیر را در نزد زیبارویان بجوید، مراد از این زیبارویان زلیخا و یوسف بودن نیست، نورانی بودن است، کسانی که به‌خاطر ارتباط با خدای متعال نورانی هستند مثل نماز شب‌خوان‌ها، نماز شب‌خوان‌ها صورتشان نورانی است. لذا مردم هم از اهل بیت (علیهم السلام) سوال می‌کردند، چه می‌شود که اهل تجمه و نماز شب این قدر نورانی هستند؟

فرمود کسانی که نورانی هستند، روزی را از نزد آن‌ها بجوید، چرا؟

چون آن‌ها مورد توجه خدا هستند، خدا به آن‌ها روزی داده است، آن هم چه روزی‌ای؟

روزی‌های معنوی. وقتی شما به آن‌ها نزدیک می‌شوید، از آن‌ها ترشحی می‌کند، به شما هم روزی می‌رسد.

(مجری)

چرا خداوند به بعضی‌ها که ظرفیت آن را ندارند، مال و ثروت فراوان می‌دهد؟

(استاد)

ما قبلاً این سوال را جواب دادیم که همیشه روزی نعمت نیست، گاهی هم نعمت است. خب آن‌هایی که ظرفیت ندارند و روزی به آن‌ها داده می‌شود، اتفاقاً عمداً به آن‌ها روزی داده می‌شود، به تعبیر قرآن کریم، «لِيَزِدُوا إِثْمًا»^{۱۸}، برای این که گناهشان بیشتر شود.

کسی که با خدا قهر کرد و از در عناد بیرون آمد، خدای متعال رب است، او را هم پرورش می‌دهد، پرورشش این است، روزی پشت سر روزی، او هم غفلت پشت سر غفلت، پشت سر هم استدراج تا وارد دوزخ شود.

(مجری)

اینکه در روایات آمده است برای گسترش روزی با کسانی که روزی‌شان گسترده شده است، شراکت کنید، این شراکت مطلوب به ذات است؟

(استاد)

ببینید این روایت است که از اهل بیت (علیهم السلام) می‌پرسند که ما می‌خواهیم پولدار شویم، تزوتمند شویم، روزی‌مان زیاد بشود. حضرت می‌فرماید که ببینید چه کسانی روزی‌شان دارد بالا می‌آید، چه کسانی دارند مورد عنایت خدا قرار می‌گیرند، بروید و با اینها شراکت کنید و این کار را گاهی علمای ما می‌کردند، یک وجه خیلی مختصری به این تاجر متدین نماز شب‌خوانی می‌داد که به تعبیر ما دست به هر خاکی بزند، طلا می‌شود و می‌بینید این وجهی که عالم داده است، یواش‌یواش رشد می‌کند. وقتی خدای متعال چشمش کسی از متدینان را گرفت و دارد روزی او را بالا می‌برد، من هم اگر روزی‌ام با او ضمیمه شد، در کنار او بالا می‌آید، این خودش یکی از راهکارهای گسترش و گشایش در روزی است.

(مجری)

انسان در بعضی از مراحل سلوک الی الله قدرت بر دعا ندارد، آیا این امر شامل طلب روزی هم می‌شود؟

(استاد)

بله، جناب شاعر ایرانی گفت:

قوم دیگر می شناسم ز اولیا

که دهانشان بسته باشد از دعا

این البته یک مرحله است، همیشه نیست، قبلش نیست، بعدش هم نیست. در یک مرحله سلوکی انسان قدرت بر دعا ندارد. مرحوم علامه طهرانی فرمودند که به استادم آقای انصاری همدانی، عارف کامل گفتم که آقا مادرم مریض است، دعا بفرمایید.

یک تأملی کردند، فرمودند که سید محمدحسین دعایم نمی آید ولی دوا می توانم بدهم چون مرحوم آقای انصاری طبیب قدیمی بودند.

بله، در یک برهه ای از سلوک، حالی به سالک دست می دهد که در آن حال انسان دعایش نمی آید، چه اینکه حضرت ابراهیم (علیه السلام) در منجیق دعایش نیامد، چه اینکه وقتی امام حسین (علیه السلام) دیدن امام سجاد (علیه السلام) رفت، مریض شده بود، گفت: «مَأْتَشْتَهِي؟».

فرمود: «أَشْتَهِي أَنْ لَا تَشْتَهِي عَلَيَّ شَيْئاً»، من این را می خواهم که چیزی نخواهم، این خودش یک حال است، درست شد؟

این می تواند در ارتباط با دعای طلب رزق هم باشد، یعنی در یک برهه ای در اوج تنگدستی اما می بینی که این سالک در این مرحله از خدا طلب روزی گسترده نمی کند، چون این قدرت برای او نیست ولی خدای متعال خود عمل می کند چون ابراهیم (علیه السلام) فرمود: «عِلْمُهُ بِحَالِي، حَسْبِي عَنْ سُؤَالِي»^{۱۹}، همین که او می داند، من را بس است.

(مجری)

عزیزی هم گفتند که ای کاش همه ما تأثیر معجزه آسا و برکت عظیمی که در پرداخت خمس مال است را احساس می کردیم.

خیلی ها احساس کردند و روزی شان هم افزایش پیدا کرده است، بنا به قولی که امام جواد (علیه السلام) دادند که هر کس خمس مالش را بدهد، من امام جواد (علیه السلام) تضمین می کنم که روزی اش کم نشود.

(مجری)

من کلاً هفت دقیقه فرصت دارم، از دوستانم می خواهم بخش را حذف کنند تا من بتوانم سوالات و مطالب را خدمت حاج آقا مطرح کنم.

آیا سفر و مهاجرت یکی از عوامل گشایش روزی است؟ با چه شرایط؟

(استاد)

بله، سفر و مهاجرت در روایات ما آمده است که یکی از عوامل گشایش روزی است. اولاً امر به سفر را ما در قرآن کریم داریم، «قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا»^{۲۰}، متنها قرآن می گوید که سفر شما، سفر لهوی نباشد، سفر، عبرت آمیز باشد. «سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا»^{۲۱}، بروید، ببینید، عبرت بگیرید. امیرالمومنین (علیه السلام) هم به امام حسین (علیه السلام) فرمود که حسین جان «وَسَافِرْ فِي الْأَسْفَارِ خَمْسَ فَوَائِدَ: نَفْرُجٌ هَمٌّ وَ اِكْتِسَابٌ مَعِيشَةٌ وَعِلْمٌ وَ

آدَابٌ وَ صُحْبَةٌ مَاجِدٌ، وَ اِكْتِسَابٌ مَعِيشَةٌ»^{۲۲}، ولذا اینگونه نیست که انسان مثلاً اگر جایی متولد شده است، حالا این جا خشکسالی پیش آمده است، بگویند که این خانه جد و آباد من است و من از این جا تکان نمی خورم ولو

از گرسنگی بگیرم. نه، خدای متعال فرمود: «أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا»^{۲۲}. زمین خدا گسترده است، بلند شو برو جای دیگر که روزی ات گسترده بشود.

پس خود سفر، به شرطی که سفر لهوی نباشد، سفر هدفمند باشد، می تواند روزی را گسترش بدهد.

(مجری)

از مواردی که باعث کاهش و گرفتگی روزی می شود، برایمان بفرمایید. تعدادش را گفته بودید که حدود هشتاد مورد است.

(استاد)

بله، از مواردی که روزی را کاهش می دهد، نفرین کردن فرزندان است. نفرین حق پدر و مادر است، مشکلی نیست، حتی عاق کردن هم حق پدر و مادر است، ولی من بدانم که اگر فرزندانم را نفرین کنم، روزی ام بالاخره کاهش پیدا می کند. بعد از سیری، انسان به خوردن ادامه بدهد، این روزی را کاهش می دهد. بعضی از علما که

فتوا به حرمت دارند، می‌گویند چون بعد از سیری انسان اگر بخورد، برای بدن ضرر دارد، حرام است؛ کراهت آن را که همه گفتند. اصلاً سیر شدن مکروه است، دستور این است که هنوز احساس سیری نداری، دست از غذا بکش. پیش امیرالمومنین (علیه السلام) آمد و گفت که در اسلام در علم طب چیزی است؟ حضرت فرمودند که دو سه تا نکته است: یکی اینکه زمانی که گرسنه گرسنه نشدی، غذا را شروع نکن، هنوز سیر نشدی، دست از غذا بکش، شب می‌خواهی بخوابی حتماً خودت را خالی کن. طرف بلند شد، تمام شد، گفت من گرفتم، پزشک بود، طبیب هندی بود، گفت که آقا تمام سلامتی در این دو تا نکته خلاصه شده است.

روایت داریم «الْمَعْدَةُ بَيْتُ الْأَدْوَاءِ وَالْحَمِيَّةُ رَأْسُ الدَّوَاءِ ۲۳»، معده کلید همه مریضی‌ها است و خودکنترلی کلید همه دواها است.

خب دیگر از امور خود را فقیر جلوه دادن است، «مَنْ نَفَّاقَرٍ إِفْتَقَرَ ۲۴». دیدید بعضی از این کسانی که به ظاهر گدا هستند، می‌میرند، می‌بینی چند میلیارد ثروتش بوده است؛ همین است که فقیر مانده است دیگر، در حقیقت خود را فقیر جلوه دادن روزی را می‌کاهد. دیگر، بر بزرگ‌تر از خود جلو افتادن است، داری با پدرت راه می‌روی، با استادت راه می‌روی، با یکی که از تو بزرگ‌تر است راه می‌روی، جلوتر از او راه نرو، یا هم‌تراز او راه برو یا عقب‌تر راه برو. چقدر وقت داریم؟

(مجری)

یک چند دقیقه‌ای دوستان به ما اضافه‌تر وقت دادند، اجازه بدهید یک بخش را ببینیم و برگردیم، ببینیم چقدر فرصت داریم.

(تیزر)

خدایا اگر بنده‌ای از بندگانت از من آسیبی دیده است یا از جانب من به او آزاری رسیده است یا من به دست خود یا به وسیله کسی بر او ستمی کردم و حقش را تباہ ساختم و مانع دادخواهی‌اش شدم، بر محمد و خاندانش (علیهم السلام) درود بفرست و با توانگری خود رضایت او را از من فراهم ساز و حقش را تمام و کمال ادا بفرما، سپس من را بری گردان از آنچه حکم تو بر من لازم کند و رهایی بخش از آنچه عدل تو فرمان دهد زیرا نیروی من تاب انتقام تو را ندارد و توان من با خشم تو برابری نتواند که اگر طبق حق و برابر آنچه کرده‌ام من را پاداشم دهی، هلاکم کرده‌ای و اگر من را با رحمت خود نپوشانی، به نابودی‌ام افکنده‌ای. فرازی از مناجات امام سجاد (علیه السلام)

(مجری)

من حداکثر ۷ دقیقه وقت دارم و کلی سوال است، اول اینکه یک عزیزی گفته‌اند اگر محبت کنید، دعای استغفار کبیر را حاج آقا یک بار دیگر بخوانند.

(استاد)

بله، «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، مِنْ جَمِيعِ ظُلْمِي وَجُرْمِي وَإِسْرَافِي عَلَى نَفْسِي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ».

(مجری)

خیلی متشکرم، من یک سوال دیگر بپرسم، باز شما در مورد عوامل کاهش روزی بفرمایید. چه کنیم که روزی کم و حلال در نگاه ما زیاد و در ذائقه ما شیرین جلوه کند؟

(استاد)

بله، اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) برای این مسئله به ما راهکارهایی را ارائه فرمودند، اول گفتند که به روزی نگاه نکنید، به دهنده روزی نگاه کنید. ببینید شما از مقام معظم رهبری یک انگشت یا یک چفیه می‌گیری، یک نفر هم به شما یک میلیارد تومان پول می‌دهد، آن یک میلیارد ممکن است که اگر از بین رفت، خیلی ککشان نگزد ولی این را مثل جانتان نگهداری می‌کنید، چرا؟ می‌گویید که این در دست نائب امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بوده است، این مال مقام معظم رهبری است، به ما گفتند، اصلاً تعبیر روایت این است که «:أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى عَزِيرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۲۵»، عزیر که داستانش

هم در قرآن آمده است، وحی فرستاد که «إِذَا وُتِّبَ رِزْقًا مِّنِّي فَلَا تَنْظُرْ إِلَى قَلْبِهِ»، وقتی روزی ای به تو داده می شود، نگاه به کمی آن نکن، «وَلَكِنْ انْظُرْ إِلَى مَنْ أهدَاهُ». بین این روزی را که به تو داده است. دعوات راوندی، صفحه ۱۶۹.

دوم، اهل بیت (علیهم السلام) به عنوان یک قاعده کلی فرمودند که اگر به روزی کم قانع بودی، خدا هم از تو به عمل کم قانع است، تعبیر این است، در کافی هم نقل شده است، جلد ۲، صفحه ۱۳۸، «مَنْ رَضِيَ مِنَ اللَّهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْمَعَاشِ رَضِيَ اللَّهُ مِنْهُ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ»، اگر با روزی کم ساختی، خدای متعال هم از تو راضی است. مرحوم قاضی (اعلی الله مقامه) چهار تا عیال داشتند، ۲۱ فرزند داشتند، در اوج تنگدستی، فرموده بودند که من با فقری که این جا دارم، حس می کنم که دارم برزخ خودم را الآن طی می کنم. یعنی گاهی وقت ها فقر در مراحل معنوی انسان، این مقدار نقش دارد. دیگر، باز اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) فرمودند انسان بفهمد وقتی که روزی اش کم است، معونه اش کم است و انسان مومن کسی است که خفیف المعونه باشد و دیگر این که از فجور و فسق به دور است، روزی گسترده ندارد، «كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّا فَاكِرٌ»، بنده مثلاً باغ ندارم، هر جمعه هم به باغ نمی روم، صدا و آوا بگذارم، پارتی برگزار کنم. او که باغ دارد، یواش یواش به فکر پارتی هم می افتد، به فکر سفر آنتالیا هم می افتد، یعنی من از فجور به دور هستم. نکته دیگر، امیرالمومنین (سلام الله علیه) در نهج البلاغه فرمود، فرمود ثروت یا چیز خوبی است یا چیز بدی است، از این دو حال بیرون که نیست. اگر خوب خوب می بود، خدای متعال آن را از انبیاءش دریغ نمی کرد؛ ۱۲۴ هزار پیغمبر داریم، آن کسی که به او داده شده است، سلیمان (علیه السلام) است و در روایت داریم چون در این دنیا به او داده شده است، در آن دنیا آخرین پیغمبری است که به بهشت می رود، همین مقدار تأثیرگزاری کرده است. خب امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند که اگر چیز خوبی بود مال و منال و ثروت، خدا اول به انبیاء می داد و حال اینکه خدا از انبیاء دریغ داشته است. این نشان می دهد همان که شما اول برنامه فرمودید، «وَحَيْرُ الرِّزْقِ مَا يَكْفِي ۲۷»، بهترین رزق روزی است که انسان از دو چیز مبرا باشد، نه دستش پیش دیگری دراز باشد که این خوب نیست، نه به طغیان بکشد که این هم خوب نیست. لذا پیغمبر (صلی الله علیه و آله) فرمود که خدایا دوست دارم یک روز به من بدهی، شکر کنم، یک روز به من ندهی، صبر کنم، ندهی و من صبوری کنم و با این شکر و صبر مدیریت بشوم که به طغیان و ذلت کشیده نشوم.

با دادنت از ذلت به دور باشم، با دادنت از طغیان و سرکشی من به دور باشم.

آخرین مطلب، امام حسن مجتبی (علیه السلام) به جناده فرمود که جناده بدان مال دنیا هر چه باشد از این سه حال بیرون نیست:

۱. «فِي حَرَامِهَا عِقَابٌ»، حرامش عقاب دارد.

۲. «وَفِي شُبُهَاتِهَا عِتَابٌ»، شبهه ناک اگر عقاب هم نداشته باشد، سرزنش دارد.

۳. «فِي حِلَالِهَا حِسَابٌ»، حساب را که باید دیگر پس بدهی. من هزار میلیارد را بخواهم حسابش را پس بدهم، با صد میلیون، تفاوتش زمین تا آسمان است.

(مجری)

من یک و نیم دقیقه فرصت دارم، در اختیار شما، باز هم از دلایل و عوامل کاهش روزی بفرمایید.

(استاد)

بله، والدین را با اسم صدا کردن روزی را کم می کند، پدر و مادر را باید با احترام صدا کرد، نباید مثلاً بگویی عباس، سکینه، نه، این خوب نیست.

با گل دست خود را شستن روزی را کم می کند. لباس را وقتی شستی، آبش را خوب نگیری، ما می گوئیم خوب نچلانیدن، روزی را کم می کند.

خوابیده غذا خوردن روزی را کم می کند.

پدر و مادر را نفرین کردن نعوذ بالله، با دندان ناخن کردن که خیلی ها مبتلایش هستند، روزی را کم می کند. رفیق بازی زیاد روزی را کم می کند، زیاد برهنه خوابیدن روزی را کم می کند، ادراک کردن در حالی که انسان برهنه است روزی را کم می کند.

با قلم گره‌دار نوشتن، دیدید این قلم‌نویس‌ها مقید هستند که قلم دارای گره نباشد چون روایت دارد. عرض کردم ممکن است تکوینش را هم ما نفهمیم ولی به هر حال چیزی است که در روایات ما آمده است. به یکی از دو لنگه در تکیه کردن، می‌خواهی تکیه کنی حالا یا به هر دو تکیه کن یا به جای دیگری تکیه کن. با شانه شکسته شانه کردن، شانه‌ات شکست، آن را دور بنداز، دیگر اینطور نباشد که از آن استفاده کنی. نشسته عمامه بر سر پیچیدن، رعایت می‌کردند علمای ما و می‌ایستادند و عمامه را دور سر می‌پیچیدند. بخل ورزیدن، اسراف کردن، کسالت و بی‌حال بودن، انسان کسل و بی‌کار، در کارها سستی نشان دادن، دریغ داشتن حقی از حقوق برادر مسلمان، خوردن در دستشویی، ان‌شاءالله از این کارها نداشته باشیم.

(مجری)

خیلی متشکرم، ممنون از شما، ممنون که این قدر دقیق برای ما و بینندگان صحبت کردید و نکاتی را فرمودید، از شما خیلی ممنونم، قول می‌گیرم جلسات آتی خدمت شما باشیم. از شما عزیزان هم خیلی ممنونم که امروز بیننده برنامه تا آسمان شدید، التماس دعا، خدا یار و نگهدارتان.

فهرست منابع

۱. سوره نساء، آیه ۳۲.
۲. سوره فرقان، آیه ۷۷.
۳. الکافی: ۲/۴۶۸/۸.
۴. الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۲، ص: ۵۵۱.
۵. الکافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۱.
۶. بحار الأنوار: ۷۷/۸۹/۳.
۷. قرب الإسناد: ۱۱۵/۴۰۴.
۸. سوره غافر، آیه ۶۰.
۹. عوالم العلوم و المعارف و الأحوال من الآيات و الأخبار و الأقوال، جلد ۲۳، صفحه ۳۲۵.
۱۰. سوره آل عمران، آیه ۱۹۱.
۱۱. سوره انفال، آیه ۴۱.
۱۲. سوره معارج، آیه ۲۴ و ۲۵.
۱۳. نامه ۴۵ نهج البلاغه.
۱۴. مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، جلد ۱۲، صفحه ۳۶۹.
۱۵. من لا يحضره الفقيه، جلد ۴، صفحه ۳۷۶.
۱۶. سوره زخرف، آیه ۳۳.
۱۷. عيون أخبار الرضا: ۲/۷۴/۳۴۴.
۱۸. سوره آل عمران، آیه ۱۷۸.
۱۹. بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۱۵۵، ح ۷۰.
۲۰. سوره عنكبوت، آیه ۲۰.
۲۱. مستدرک الوسائل، ج ۸، ص ۱۱۵، ح ۹۱۹۹.
۲۲. سوره نساء، آیه ۹۷.
۲۳. طب النبي صلى الله عليه و آله، جلد ۱، صفحه ۱۹.
۲۴. تحف العقول عن آل الرسول عليهم السلام، جلد ۱، صفحه ۴۲.
۲۵. بحار الأنوار: ۷۸/۴۵۲/۲۰.
۲۶. سوره علق، آیه ۶ و ۷.
۲۷. بحار الأنوار: ۷۷/۱۶۸/۴.